BAPTISTES, SIVE CALVMNIA, TRAGOEDIA,

AVCTORE GEORGIO Buchanano Scoto.

EDINBVRGI,

Apud Henricum Charteris.

M. D. LXXVIII.

Cum Priuilegio Regali.

BIBLIOTHECA·BODLEIANA

GEORGIVS BVCHANANVS, IACOBO SEXTO, SCOTORVM REGI S. P. D.

CVM omnes mei libelli, postquam tibi erudiendo sum appositus, ad te familiariter accedũt, salutant, confabulãtur, & in tuæ cliẽtelę vmbra conquiescunt, tum hic meus Baptistes, pluribus de causis, tui nominis patrocinium, audentius sibi poscere videtur: quòd meus, quanquam abortiuus, tamen primus est fœtus, & ad adolescentes a vulgari fabularum sceni-

carum cõsuetudine ad imitationem antiquitatis prouocet: & ad pietatis studium, quod tum vbique fere exagitabatur, animos excitare pro virili contendat. Illud autem peculiarius ad te videri potest spectare, quod tyrannorum cruciatus, & cum florere maxime videntur miserias dilucidè exponat. Quod te nunc intelligere non conducibile modo, sed etiam necessarium existimo: vt maturè odisse incipias, quod tibi semper est fugiendum. Volo etiam hunc libellum apud posteros testem fore, si quid aliquando prauis consultoribus impulsus, vel regni licentia rectam educationem superãte secus committas, non præceptoribus, sed tibi, qui eis rectè monentibus non sis obsecutus, id vitio vertendum esse. Det Dominus meliora, & quod est apud tuum Sallustium, tibi bene facere ex con-

consuetudine in naturam vertat. Quod equidem cum multis & spero, & opto, Vale. Sterlino ad Calend. Nouembres. 1576.

PERSONÆ.

Prologus.
Malchus Phariſæus.
Gamaliel Phariſæus.
Ioannes Baptiſta.
Chorus Iudæorum.
Herodes Rex.
Herodias Regina.
Reginæ filia.
Nuntius.

PROLOGVS.

VEteres poetæ, fabulantur protea
Quendam fuisse, in omnes qui se verteret
Formas, nec vllis contineri vinculis
Posset, liquentes nunc in aquas dum fluit,
Nunc flamma stridet, nunc ferus rugit leo,
Viret arbor, horret vrsus, anguis sibilat,
In cuncta rerum transiens miracula.
At ego profecto, fabulam istam comperi
Longe Sibyllæ veriorem oraculis.
Nam quotquot homines video, tot me Proteos
Videre vultus credo qui sumant nouos,
Seseq; vertant in figuras quaslibet.
Subiecta quorum maxime calumnijs
Fortuna semper Scenici est spectaculi.
Nam si vetustam fabulam quis proferat
Turbant molesti, tussiunt, & nauseant.
At si nouam quis attulit tum protinus
Vetera requirunt, comprobant, laudant, amant.
Illiberali respuunt fastidio
Noua, & prius quam noscere queant exigunt.
Rectèq; dicta interpretationibus
Vitiant malignis: omnia in peius trahunt
Ipsiq; somno dediti, ac ignauiæ,
Vacui laboris, inuident laboribus

Aliorum, & omnem collocant operam suam
Vt deprehendant quod queant reprehendere.
Si quis sit error anteuortunt Lyncea
Visu, notaq; perlinunt censoria.
Bene dicta surdis auribus praeteruolant
Horum seuera supercilia nihil moror,
Tristemq; vultus tetrici arrogantiam.
At si quis adsit aestimator candidus,
Qui puriores promouenti litteras
Studeat benignus, & fauore subleuet,
Et (quando ab omni parte syncerum nihil
Humana gignit mens) leuibus erroribus
Ignoscat, illi fabulam afferimus nouam
Aut potius historiam vetustam interpolem:
Baptista quondam vt regia libidine,
Et inuidorum subdolis calumnijs
Oppressus, indignam innocens subijt necem.
Porrò vocare fabulam veterem aut nouam
Per me licebit cuiq; pro arbitrio suo,
Nam si vetusta est ante multa secula
Res gesta, veteres inter haec censebitur.
Sin quod recenti memoria viget nouum
Existimemus, haec erit prorsus noua:
Nam donec hominum genus erit, semper nouae
Fraudes, nouaeq; suppetent calumniae:
Liuorq; semper improbus premet probos,
Vis iura vincet, fucus innocentiam.

Mal-

Malchus & Gamaliel
Rabini.

Misera Senectus, & supremi spiritus
Propinqua meta, fataq; infelicia.
In hosne vitæ longioris terminum
Tribuistis vsus seruiente vt patria
Polluta templa cernerem nefarie,
Profana sacra mista. Vidi imperuij
Arcana fani fracta, sacrum postibus
Aurum reuulsum: quicquid aut Gabinij.
Cupido rapere potuit, aut Antonij
Haurire luxus, peryt: ac ludibrio
Etiam Cleopatræ fuimus (infandum) gulæ.
Ac ne deesset parte ab vlla indignitas
Rex Antipatri semi arabis pronepos
Crudele sceptrum sæuus Herodes gerit.
Iudæa Idumæ seruit, Arabarchæ Sion,
Solyma profano, populus impio Dei.
Tot sortis inter sæuientis vulnera,
In seruitute quamlibet graui tamen
Scintilla quædam dignitatis pristinæ
Adhuc supererat: Disciplinæ & patriæ
Vel qualecunq; specimen, ipsis hostibus
Etiam verendum: cæperat victor ferox,
Et purpuratæ non minima pars curiæ
Honore leges prosequi Iudaicas.
Hac recreati spe caput vix tollere

Fesſi miſerijs cæperamus: quum nefas
Ortum repente eſt, vnde nullius mali
Metus imminebat. Ecce Baptiſtes nouus
Non è profanis edǽtus parentibus,
Intèrque cultus educatus exteros,
Sed gente noſter, genere Leuites, Deo
Primis dicatus vſque ab incunabulis,
Pontificis ipſe natus, ipſe pontifex
Breui futurus, ni cupitæ gloriæ
Fructus acerbos rapere maluiſſet, quam ſuo
Maturam honoris legere meſſem in tempore.
Is ergo ruris deuij ſolos colens
Solus receſſus, ſanctitatis tetricæ,
Vulgus fefellit imperitum imagine.
Hirto capillo, terga opertus pellibus,
Victu ferino, & id genus præſtigijs
In ſe ora vertit omnium. Plebs credere
Vatem repente redditum mundo nouum.
Et iam ſequacis ille vulgi exercitum
Traduxit ad ſe: iam relictis vrbibus
Hunc populus vnum ſuſpicit: proceres colunt:
Reges verentur. Ille, ſtolidæ inſania
Plebis ſuperbus, alter vt Moſes, noua
Dat iura: Lymphis expiare crimina,
Adulterare ritibus leges nouis
Audet vetuſtas: vt furore facilius
Vulgi fruatur, omnibus probris patres

Lacerat

Lacerat, ſecundis plebis vſus auribus.
Quod ſi furentis inſolenti audacia
Latronis huius, nemo ſe conatibus
Opponat, illa celebris orbi ſanctitas
Breui peribit, imo perit, imo periit.

Gamaliel.

Profeſſionem nil temere noſtram decet
Statuere: mites lenitas decet patres:
Iuuenum temeritati dari venia poteſt.
At nulla noſtram poterit excuſatio
Velare culpam. Paululum da iræ locum
Reſidat impetus, & dolor deferueat.

Malchus.

Et tu Gamaliel, hic ſacrilegus quæ facit,
Tua, vt videtur, approbas ſententia.

Gamaliel.

O Malche, Malche, nec probo, aut damno prius
Quam quale quodq; ſit ſciam: quod vtatem ad hunc
Spectat, vir adeo (quantum ego audio) malus
Non eſt, nec odio ſit premendus publico.

Malchus.

O ſidera, ò cœlum, ò ſolum. Huic etiam viro
Non deeſt patronus, eſſe qui malum neget.

Gamaliel.

Qui vitia carpit, qui docet mores bonos,
Præitq; primus quam indicat alys viam,
Hunc eſſe mihi perſuadeas malum virum?

Malchus.

Qui iura ſpernit, qui docet ſectas nouas,
Nouoſque ritus, qui petit conuicijs
Populi magiſtros, Pontificibus detrahit,
Hunc eſſe mihi perſuadeas bonum virum?

Gamaliel.

Si in nos ſeueri & tetrici æquè iudices
Eſſemus, alijs quam ſumus ſæpe aſperi
Minus paterent publicis conuicijs
Flagitia noſtra. Blandiamur quamlibet
Nobis, beati prædicemur, cælites
Vulgo putemur, integri, caſti, pij,
At nemo noſtrum maximis vitijs vacat.

Malchus.

Vt hæc Gamaliel vera ſint, num cuilibet
E plebe fas eſt præſuli male dicere?
Plebs audiat: Plebs pareat: ſit ſobria.
Iniecta fræna non recuſet: qui præeſt,
Plebs ſi quid erret, eam reducat in viam.
Lex ipſe ſibi ſit, ſi quid autem erranerit
Eſt qui ſceleſtum cernat, & plectat Deus.

Gamaliel.

Et tibi videtur æqua lex hæc? Mal. *Maximè.*

Gamaliel.

Quinam? Mal. *Quia propria eſt plebis ignorãtia,*
Error, temeritas, imperitia, cæcitas.

Gamaliel.

E plebe media ſæpè deprehenderis
Qui principum non ceſſerit prudentiæ.

Malchus.

Quin ergo cathedra cedimus opilionibus.

Gamaliel.

Opilio Moſes, Opilio Dauid fuit.

Malchus.

Eos erudiunt cuncta ſpiritus Dei.

Gamaliel.

Hunc poterit idem qui erudijt illos Deus.

Malchus.

Nobis relictis erudiet illum Deus?

Gamaliel.

Non ſceptra ſpectat, non parentum ſtemmata,
Decúſve formæ, aut regias opes Deus.
Polluta nullo corda ſed contagio
Crudelitatis, fraudis & libidinis
Hoc ille templo ſpiritus capitur ſacer.

Malchus.

Equidem Gamaliel, fatear vt verum, mihi
Videre pridem ſacrilegam hanc ſectam tua,
Sententia probare. Non poſſum amplius
Celare tacitus, cum tuis maioribus
Indigna facias: qui tueri debeas
Auctoritatem maximè vnus omnium
Noſtram repugnas maximè: ideo in gratiam
Iuuenis ſurentis: per Deum rogo edoce

Qua ſpe iſta tentas: aut quid hinc captas lucri?
Fonte ille honores, aut opes dabit tibi:
Qui dignitatem ſunditus noſtri ordinis
Euertit omnem, noſque ad inopiam vocat.

Gamaliel.

O Malche vero procul aberras a ſcopo,
Noſtram tueri dignitatem ſi putes
Nos poſſe faſtu, viribus, ſuperbia.
Non hæc parentes ratio noſtros extulit.

Malchus.

Vetuſta veteres, noſtra nos magis decent.
Suique vivat quiſque more ſeculi.

Gamaliel.

Quin potius omnes bona bonos ſemper decent.

Malchus.

Si quid paterni ſpiritus nobis foret.

Gamaliel.

Et nos paternis viveremus moribus.

Malchus.

Pœnas luiſſet morte nebulo hic, non minis.

Gamaliel.

Aliena noſtro ab ordine eſt crudelitas.

Malchus.

Quicquid Deo præſtatur, id ſanctũ & pium eſt

Gamaliel.

Morti immerentes impia eſt pietas dare.

Ma

Malchus.

Hunc immerentem cuncta qui euertit vocas?

Gamaliel.

Si peccat ille quin palam redarguis?
Quin lumen ingenij exeris illic tui?
Rudem peritus, doctus indoctum, senex
Aggredere iuuenem. Fors reduces in viam:
Et tibi apud omnes comparabis gloriam.

Malchus.

Curanda non est ista plaga molliter,
Sed sune, ferro, & igne: vel si quid scias
Quod sune, ferro & igne sit crudelius.

Gamaliel.

Sit ille qualem dicis, aut peior etiam
Si vis, dare vnum te tamen decet tibi
Vt ante moneas hominem amice & leniter:
Ne malle quisquam præcipitare te putet
Dubium salutis, dexteram quam tendere
Iam pessum eunti: plurimum interest tua
Ad famam, vt omnes inuidi etiam intelligant
Seruare te omnes velle, perdere neminem,
Nisi obstinata mente qui præceps ruat.
Vnum oro saltem, te priusquam longius
Abducat ira, cogita quid assequi
Hac obstinata pertinacia queas.

Malchus.

Nempe illud, hostem vt opprimam, solet bonos,

Dubiosq́, firmem, & impudentes terream,
Legesq́, patrias hoc eruore ſanciam.

Gamaliel.

Quin potius illud aſſequere, vt omnibus
Graſſatus eſſe viribus tyrannidis
Credare, ſanctum donec opprimeres virum,
Ratione quem non potueris conuincere.

Malchus.

Sit ſanctus ille, ſit grauis quantum libet,
Diuinus illum ſpiritus non dirigit
Quando inſtituta priſca patrum negligit.
Et quando apud vos nil reperio præſidij
Contra ruinam regium auxilium petam.

Chorus.

Rectè Gamaliel admonet me inuice.
Et tu monenti obtempera. Sed conſilij
Recti hoſtis ira mentis aciem obnubilat:
Auremq́, monitis obſtruit ſalubribus.

Gamaliel.

Ille abijt ira incenſus, & ſæuitia timens.
Ego quod licebat ſedulo pro viribus
Monui furentem, ſpiritus nixus ſeros
Lenire verbis mollibus. Fidum dedi
Conſilium: at ille tantum abeſt vt gratiam
Ingratus habeat, etiam vt oderit bene
De ſe merentem. Vulgo ita modo vinitur,
Noſtriq́, cœtus vitium id eſt vel maximum,

Qui

Qui ſanctitatis plebem imagine fallimus:
Præcepta tuto liceat vt ſpernere Dei.
Contra inſtituta noſtra ſi quid audeas,
Conamur auro euertere aduerſarios:
Tollere veneno: ſubditisq; teſtibus
Opprimere: falſis regias rumoribus
Implemus aures: quicquid animum offenderit,
Rumore falſo vlciſcimur: & incendimus
Animum furore turbidum: & calumnijs
Armamus iræ ſæuientis impetum.
Nullius ille nunc memor modeſtiæ
Graditur ad aulam: comminiſcetur nouas
Sectas oriri, ſacra patrum deſeri,
Auctoritatem regiam ludibrio
Patere: demum quicquid illi commodum eſt,
Honeſta ſceleri nomina obtendens ſuo.
His ſi moueri ſenſerit regem parum,
Inueniet aliud ſæuius telum: in caput
Iurata regis clamitabit agmina
Secreta fieri colloquia: nefarium
Facinus parari: conſilia clàm concoqui:
Cœtus coire nocte: priuatas opes
Per factiones impias augeſcere.
Hæc ille finget, aut atrociora, vt eſt
Animi impotentis, barbaraq; iugiter
Crudelitatis auctor. Hæc in regias
Stillabit aures toxica ingenij ſui

Hoc adeo cunctis penè semper regibus
Commune vitium, facile delatoribus
Præbere sese: quo quid est crudelius
Fictum, facilius creditur: vanos metus
Fingunt sibi ipsi: mobilis famæ, leuem
Sequuntur auram: qui fideliter monet
Timidus habetur, languidus, torpens, hebes.
Virtutis olim vertimus iam nomina.
Virtute nulla splendidi, sed splendidis
Titulis superbi, fallimus vulgus rude.
Quod ad prophetam spectat hunc, modestius
Se noster vtinam gereret ordo, & cautius.
Si missus huc est ille, consilio Dei,
Humana poterit nulla vis obsistere.
Sin fraude tectum comminiscitur nefas,
Sese ipse gladio subito confodiet suo.
Interpretetur quisque pro ingenio vt lubet,
Si quis sequatur hic meam sententiam,
Cruore puras seruet innocuo manus:
Nec temere sancti prodigus sit sanguinis.
Ne quæ statuimus in alios crudeliter
Exempla, recidant postea in nostrum caput.
Immanitatis non sat Herodes habet,
Ni facibus iræ subditis, accreuerit
Animi furentis impotens crudelitas?

Chorus.

Quanta mortales latebris opacis

Nox

Nox tegit mentes? quibus in tenebris
Degimus lapſu celeri, fugacis
Tempora vitæ?
Occulit falſus pudor, impudentem,
Impium cælat, pietatis vmbra,
Turbidi, vultu ſimulant quietæ:
Vera doloſi.
Qui fuit triſti grauitate vultus,
Vnicum vitæ ſpecimen modeſtæ,
Æſtuat præceps furijs, & atrox
Feruet in iras.
Qualis æthnæis vapor è caminis,
Saxa conuoluit celeri rotatu,
Qualis arentem coquit in fauillam,
Flamma ve ſæuum:
Talis hunc, cæcus furor vltionis,
Cogit in vatem ruere innocentem,
Vt truci, nudam male veritatem,
Crimine vexet.
Tu mali tanti, genitrix Cupido,
Gloriæ, vano tumefacta faſtu:
Lausq́; fucati ſpecie ſupernè
Spendida honeſti.
Mentis vt regnum ſemel occupaſti,
Faſcinas blandis animos venenis:
Et relegata ratione, turbas
Pectoris aulam.

Te fugit verum, pietas, pudorq́,
Te fides, & quæ melioris ævi
Hospes, infames vitijs reliquit
Vltima terras.
Si quis (o) frontis nebulis remotis
Artifex, nudas daret intueri
Pectoris curas, penitus revelans
Abdita cæcum penetrale mentis,
Cerneres mirís variata formis
Monstra, non magno stabulare in antro.
Plura quam terris ferat in remotis
Nilus & Ganges, Libyeq́, sævis
Fœta portentis, latebrisq́, nigris
Caucasus horrens.
Non ibi tigris rabies cruentæ
Deesset, aut fulvæ feritas leænæ,
Non sitim nulla saturata strage
Dira sævorum ingluvies luporum:
Nec venenata basiliscus aura
Pestifer, longumq́, ferens soporem
Aspis, & caudæ metuendus vncæ
Scorpius telo, lachrymisq́, fictis
Personans seram crocodilus algam,
Nec dolis vulpis, Pharisæq́, fallax
Ludus hyenæ.
Ficta crudeles pietas tyrannos,
Impios mores stola fimbriata

Celat,

Celat, in panno tenui, recondit
Nuda ſe virtus, tuguri ſub vmbra
Ruſtici, nec ſe titulis ſuperbis
Vendit: inſanoſq; fori tumultus
Ridet, & plauſus popularis auræ.
Nec cliens magni foribus patroni
Aſsidet. Vitæ tacitos beatæ
Rure ſecreto ſibi nota tantum
Exigit annos.

Regina, Herodes.

Tu lentus vſq; auctoritatem regiam
Labare nondum ſentis. in tuum caput
Nondum parari cæcus inſidias vides.
Nam concitator iſte vulgi, ſi alterum
Superſit annum, vincla, carcerem, cruces
Fruſtra mineris. iam ſuas circumſpicit
Vires ſuperbus. proſequentum iam grege,
Obſcurat aulæ regiæ ſatellites.

Herodes.

A turba inermi quod times periculum?

Regina.

Secreta ſi conuenticula fieri ſinas.
A genere nullo non timendum exiſtimes.

Herodes.

At hic, ruentem ſponte populum ad ſe, docet.

Regina.

Magis timenda eſt fuſa late factio.

Herodes.

Crimen refellit iſtud, hominis ſanctitas.

Regina.

Hoc tecta velo, ſæpe flagitia, latent.

Herodes.

A purpuratis, vis timenda eſt ſatrapis.

Regina.

Et a ſeueris fraus timenda hypocritis.

Herodes.

Inops, inermis, vnda cui ſedat ſitim,
Dat ſylua victum, terra, gramineum torum
Quem cogitare poterit, is, ſceptris dolum?

Regina.

Vides amiculum: & cibum & potum vides.
At quod recluſum pectore gerit, non vides.

Herodes.

Conditio regum miſera, ſi miſeros timet.

Regina.

Si nil timendo præda ſit, miſerrima.

Herodes.

Quid ergo tutum iam ſupererit regibus?

Regina.

Omnia, quieti ſi quod obſtat, auferant.

Herodes.

Nempe hoc tyrannus intereſt regi bono,
Hic ſeruat hoſtes, hoſtis ille ciuium eſt.

Regina.

Vtrumq;

Vtrumq́. durum eſt, & perire & perdere.
Sed ſi eligendum eſt, præſtat hoſtem perdere.

Herodes.

Cum non neceſſe eſt alterum, vtrumq́ miſerũ eſt.

Regina.

Tanto in tumultu nil agendum eſt aſpere,
Quum concitatur mobilis vulgi furor:
Leges, religio, auctoritasq́ principis
Contempta, plebi eſt infimæ ludibrio?
Cane, lenitatis falſa ſpecies auocet
Tibi mentem ab æquo: quæ videtur lenitas,
Propius tuenti, ſumma erit crudelitas.
Dum parcis vni factioſo & perdito,
Is perditum omnes, in caput quos hic tuum
Armare ſatagit: finge fieri, quod fore
Tandem neceſſe eſt, concitari mobile
Ad arma vulgus, cuncta paſſim lugubri
Ardere bello, vaſta linqui prædia,
Vrbes cremari, virgines per vim rapi,
Manusq́. dubia conſeri victoria.
Quum fræna legum ruperit licentia,
Damnabis iſtam ſero tum clementiam.
Atque ecce coram peſtis & mali caput.
Hic cenſor ille eſt. Hunc roga, plura audies
Ni fallor ab eo, fama quam vulgauerit.
Nec miror eſſe, ſceptra qui ſpernant tua:
Quando ipſe, prauos lenitate prouocas.

Herodes.

Quum multa possis, facere viribus modum,
Regum bonorum est. Reg. *Itáne, iam sceptris modū*
Hic faciet? huius, regnum habendum arbitrio est.
Si regis esset animus in te. Her. *quin abis.*
Mihi hæc relinque. Reg. *quin abeo, ne denuo*
In os vt ante contumelias feram.
Regina, multa quando cedit infimis,
Quæ spes fouebit æquitatis cæteros?

Herodes.

Iámne abiit? abiit. Hoc agamus interim.
Non est quod id te moueat, aut nouum putes
Si læsa mulier nobilis, diues, potens,
Regina denique grauius æquo irascitur.
Vel ipse testis esse poteris optimus,
Quantum saluti fauerim semper tuæ.
Namq; vniuersæ plebis odium te petit,
Et ad luendas flagitat pœnas reum.
Dolentq; proceres, & sacerdotes fremunt.
Atque adeò quid sit, quod querelam publicam
Incendat, edam breuiter. Omnes ordines
Lacerat maledicis concionibus palam:
Vulgúsque, veterum decipis legum rude,
Lethale spargens dogmatis virus noui:
Et turbulentis vocibus, regni statum
Tranquillitatémque labefactas publicam:
Parere prohibes milites duci suo:

Parere

Parere populum Cæſari, vulgo noua
Dum regna ſpondes: liberos iugo extero
Fore polliceris, ſpeq; vana concitas:
Gentem rebellem nec ſinis quieſcere.
Et calamitatum ceu tuliſſemus parum,
Romana demens armarurſus pronocas.
Nec dubito quid ſis auſus abſens, quum palàm
Mihi impudicas exprobraris nuptias:
Et odia populi nixus in me accendere,
Fratremq; mecum prælio committere
Tentaris, in te quod erat. Ac velut parum,
Scelerum patraſſes, auſus omnia in omnium
Pariter ſalutem, bella iam cælo paras:
Et ſacra, quibus hactenus regnum ſtetit,
Abolere tentas. Hæc populus omnis fremit.
Lentumq; legum me queruntur vindicem
Patriarum. at in te durius nihil tamen
A me profectum eſt: & modo, quicquid fauor
Iudicis amici & beneuoli poterit dare,
Tribuetur a me liberaliter tibi:
Neq; enim tyrannum genuit enidum ſanguinis
Veſtri, pater me Aſſyrius, aut Aegyptius.
Et patria, & altrix, & parens eadem mihi
Vobisq; terra eſt. infima quoties perit
De plebe quiſquam, corporis membrum mei
Toties reuelli exiſtimo: meus cruor
Mitti videtur. facilem & æquum iudicem

Herodem habebis. Si refellere cætera
Obiecta poteris, quicquid in me dixeris
Olim, meosq́, gratiam facio tibi.
Tu, teste populo, intelliges iniuriam
Negligere propriam, persequi me publicam.
Vtinam ipse reliqua diluas sic crimina,
Seueritatis, vt mihi nullam tuæ
Occasionem linquat innocentia.

Chorus.

Hac perge charus esse. Viues posterit
Clarus. Nec auro, nec cateruis militum:
Tam crede regna tuta, quam quæ caritas,
Et æquitate parta defendit fides.

Ioannes.

Tenenda populi frena cui credit Deus,
Audire oportet multa: cuncta credere,
Necesse non est. quæstus, inuidia, fauor,
Timor, dolorq́, sæpe vera supprimunt.
E plebe si quis aut patrum, inclementius
Me credit in se prolocutum quippiam,
Vitam necesse est arguat prius suam,
Orationem quam meam culpet. mea
Hac ratio semper fuit, vti reprehenderem
Delicta publica publicè. occultè nihil
Facio, dicéve. Non latebras aucupor
Cæcas. nec homines, sed vitia redarguo.
Cum me rogarent milites, quonam modo

Seruire

Seruire poſſem pariter & regi, & Deo,
Pulſare vetui, rapere, vim facere, dolo
Circumuenire improuidos, componere
Cupidinem inſi, ad modum ſtipendij.
Nec ſpem nouarum prædico rerum, niſi
Quam vos, prophetis ex vetuſtis, creditis
Mecum. Nec vnus interim è tot millibus
Auctore me, qui principem contempſerit,
Profertur. Iſta, ſiue fama rettulit,
Seu finxit ira cæca, dum præceps furit
Studio nocendi, nuda facile veritas
Per ſe refellet. Sacra quam pie colam,
Et inſtituta vetera, nullum certius
Indicium opinor, quam meorum criminum
Præclarus index, quòd palam non prodeat:
Clam murmuret, vbi facile ſit fictis locus.
Quod te negaui, poſſe fratris coniugem
Habere iure, id ipſe tecum cogita
Vtrum placere tibi ſit æquius, an Deo.
Atq; vtinam, is animus omnibus itidem foret,
Quicunq; regum ſeſe amicitiæ dicant,
Vt vera malint proloqui ac ſalubria,
Quam blanda damno mox futura: quot malis
Præcluſus aditus eſſet, & moleſtijs!
Ego ſi quid olim liberius, ac verius
Dixi, tu, vt æquum eſt æquitatis vindicem,
Æqui bonique, bonus & æquus conſule.

Tuoq́, fines hos ſtatue potentiæ,
Menſura legum quos tibi præſcripſerit.
Quod ius in alios hic habes, in te Deus
Aliosq́, reges omnium rex obtinet,
Proinde quicquid de capite ſtatues meo,
Statuere id ipſum crede de tuo Deum.

Herodes.

Quum in aſtra venies, loquere tum cæleſtia.
Terrena iura patere, dum terram colis.

Ioannes.

Terrena vereor regna, pareo regibus,
Æterna patriam regna puto, regem colo.

Herodes.

Res ipſa clamat, regibus quam pareas:
Parere regem qui tuis vis legibus.

Ioannes.

Si ferre leges mihi liceat, edicerem
Parere populos regibus, reges Deo.

Herodes.

Sat litigatum eſt. rurſus hunc abducite.
Perplexa res eſt. Donec cuncta certius
Comperta pateant, ſtat nihil decernere.

Chorus.

Qui de tyranni oratione ſe autumat
Perſpicere mentis poſſe ſenſus abditos,
Næ, turbido ſe credere ſpeculo ſciat.
Vtinam ſecundet cuncta cæleſtis parens:

Sed

Sed ominari metuit animus, quæ timet.

Herodes.

Fortuna regum quam misera sit, & anxia
Nec fando poterit explicare oratio,
Nec cogitando mentis acies assequi.
Nos esse vulgus liberos solos putat,
Solos beatos, quos egestas obsidet,
Formido cruciat, misera seruitus premit.
Quodcunq; populus diligit, cupit, timet,
Audet fateri libere. procul metu
Fruitur modestis opibus. at nobis foris
Persona honesta est induenda, cogimur
Vultu benigno humaniter promittere:
Palàm profari iusta: ficto pectore
Differre bilem: supprimere odia in suum
Tempus: minari maximè, cum maximæ
Causæ timoris anxium pectus premunt:
Spernit modestum principem plebs: asperum
Odere. Vulgo seruiendum est mobili,
Et imperandum. nil meo arbitrio gero.
Hunc si prophetam perdo, populum offendero.
Si seruo, regno consulo parum meo.
Quid ergo agendum est? id ne dubium est? imperi
Habenda ratio est. ipse mihi sum proximus.
Si ob sceptra populo seruiendum est, stultius
Quid esse poterit, regna quam pessum dare,
Placere vulgo dum studes? plebs gaudia,

Iraſq́, temere ſumit, & temere abijcit.
Nunc ſtat, cruore auctoritatem regiam
Stabilire: vulgus facile poſt placabitur.
Si ſerpere malum latius præſens ſino,
Remedia vincet, anſus eſt videlicet,
Mihi impudicas exprobrare nuptias,
In os: id illi impune ſi permiſero,
Non ſtabit illic hominis impudentia.
Iam ſceptra, leges ad ſuas flecti volet:
Iam vincla captis induet. Iam non regi,
Sed regere cupiet, iura regibus dabit,
Confundet imis ſumma. gliſcenti malo
Statim medendum eſt. antequam creſcat, recens
Flamma opprimenda eſt. contumelias nouas,
Veterem, ferendo, prouocas iniuriam.
Populo ſecundo, ſi expetere pœnas queam,
Populi fauentis gratiam, non negligam.
Si nequeo, regno cunctа ſtat poſtponere.
Quid Malchus iſte garriat de legibus,
Quas curioſas quæſtiones, litibus
Inexplicatis iactet, id nihil mea
Referre credo, modo populus vnam hanc ſciat
Legem tenendam, præter vt leges, mihi
Licere quiduis, eſſe legitimum putet.

Chorus.

O ſpatioſi conditor orbis!
Cuius trepidant omnia nutum,

Cœlum

Cælum nitidis ignibus aptum,
Tellus vario florida cultu,
Tumidum refluis æſtibus æquor,
Nonne ad noſtras pertulit aures
Fama, prioris conſcia ſeculi,
Aeui ſplendida facta prioris:
Cum tu, validæ robore dextræ,
Auro atque opibus, regna ſuperba
Ipſa extinxti, a ſtirpe reuellens,
Illorum vt nos agro inſereres:
Agro haud enſe aut iaculis noſtris,
Aut conſilio, viâ, parato.
Sed nos cæli fauor omnipotens,
Per fera tutos agmina duxit:
Non turex ille Iſacidarum?
Non tu gentis Deus Hebrææ?
Cuius ductu, perfida caſtra
Proculcauimus, hoſte perempto:
Non confiſi robore noſtro
Sed duce & auſpice te, præclaras
Sæpe retulimus patriæ palmas.
Nunquid penitus deſeris, olim,
Genitor, populum tibi dilectum?
Nunquid fabula linquimur hoſti.
Spreta eſt pietas: religio iacet,
Fraus, purpurea regnat in aula.
Populus, tanquam victima, ſanctus

Dat pia ſæuæ colla ſecuri:
Vates percunt enſe, tyranni
Noſtris gaudent luctibus hoſtes,
Et pietatis ſub prætextu,
Meriti pœnas, regna gubernant:
Meritos regnum pœna coercet.
Exurge, tuo populo fer opem:
Exurge parens optime, & hoſti
Da te talem cernere, qualem
Te viderunt æquore patres
Rubro, Pharios mergere currus.
Qualem vatis fatidici olim
Te puer oculis vidit apertis,
Dantem igniferis fræna quadrigis,
Totis flammas ſpargere campis.
Te caligine pulſa erroris
Humanæ qui lumina mentis
Obruta cæca nube recondit,
Et quæ primo ſole tepeſcit
Tellus, & quæ mergere ponto
Cernit rutilæ lumina flammæ,
Vnum agnoſcat cuncta potentem.

Malchus.

Sic ſe profectò res habent mortalium,
Vt optionem ſi tibi obtulerit Deus,
Incertus erres quid recuſes, quid velis:
Opes, honores, rem tibi & tuis cupis,

Quæ perdiderunt ſæpe voti compotes,
Hoſti imprecaris vincla, carcerem, fugam,
Quæ ſæpe pariunt maximam illi gloriam,
Tibiq; damnum, quod adeo verum meo
Didici periclo, exempla ne longe petam.
Nam cum remotis montium degens iugis
Baptiſta vulgus faſcinaret hic nouus,
Plebisq; ſecum credulæ traheret gregem
Ego Phariſææ dignitatis vindicem
Me præſtiti vnum cæteris cunctantibus,
Nec experiri cuncta deſy prius
Quam dura fontes vincla preſſerunt manus,
Hoſtemq; carcer publicus compeſcuit.
Aulamq; totam criminum impleui. At nihil
Vt video proſunt vincla, carcer, crimina.
Sic plebis animos occupauit impiæ
Vis dira peſtis, omniumque pectora
Lethale virus perbibere, vt illius
Clades honorent, ingemant periculis.
Quacunq; pergo, me execrantur, indicant
Me digito, iniquo me intuentur lumine,
Illi fanetur ſacrilego, qui ſuſtulit
Rerum vniuerſa & ordinum diſcrimina,
Et exenbatur ante clauſum carcerem.
Nihil miſerius eſſe nobis arbitror,
Qui nos omiſſis rebus alijs commodo
Populi dicamus, quiſquis illi mancipat

Se, collocatam gratiam sciat male:
Vt qui maligno semper ingenio solet
Fauere prauis, optimates spernere.
Quo conferam me? quid quærar primum? quibus
Potissimum irascar? cui opem primum feram?
Pseudoprophetam populus impius colit:
Mussant rabini: connivet rex, negligunt
Proceres. ruentes solus his humeris ego
His fulcio humeris patrios ritus, manum
Nullo admouente: publicam solus vicem
Doleo. quid igitur? deseram munus? sacra
Leges q. prodam, dignitatem q. ordinis?
Meque esse patiar hostibus ludibrio?
Patiar, profecto. Nam quid aliud iam queam?
Ferámne solus, fervr quod cuncti abnuunt!
Et me ruinæ publicæ obyciam? Deus
Sua tueatur, quando iam sic viuitur,
Vt quisque caueat sibi, ego mihi sum proximus.
Si male gero rem publicam, in meum caput
Ruina verget. qui fauent nunc maximè
Stanti, iacentem calcibus primi petent,
Si bene geram rem, gratiam male collocem,
Nihil parabo, præter inuidiam mihi.
Nunc Gamalielis serò consilium placet,
Nisi forte serò nemo resipiscere potest,
Malo ego requirant hic meam constantiam,
Quam re peracta temeritatem puniant.

Quod

Quod cuiq; viſum eſt ſentiant: moleſtijs
Ego me explicabo, & gratiam reſarciam
Hoc cum propheta. nec animi ſimplex homo
Renuet opinor. Duriorem ſi mihi
Se oſtendet, omnes admouebo machinas,
Ne populus illum credat artibus meis
Periiſſe. populum ſi reconciliauero,
Non vndequaq; ceſſerit res peſſimè.
Atque ipſe opinor, ipſe nimirum eſt. vide
Qui cœtus illum ſacrilegum ſequitur comes.
In vrbe media nos inanes interim
Inter cathedras deſidemus. at libet
Audire primum quid magiſter hic ſerat.

Ioannes.

O magne rerum rector, auctor, arbiter!
Te quicquid aer continet laxo ſinu,
Quæcunq; tellus educat, quicquid ſuis
Fretum ſub vndis nutrit, agnoſcit Deum,
Sentit parentem, legibus ſemel datis
Obſequitur vltro, tramite immutabili,
Iuſſu tuo, ver pingit arua floribus,
Fruges dat æſtas, fundit autumnus merum,
Hyems pruinis veſtit albicantibus
Montes, in æquor curua voluunt flumina
Moles aquarum, mare reciprocat vices,
Noctem diana, Phœbus incendit diem,
Et inquieta luſtrat orbem lampade.

Nil denique vſquam eſt ſine cælo, ſeu ſolo
Quod non libenter pareat regi ſuo,
Amet parentem, & officijs quibus poteſt
In conditorem ſtudia declaret ſua.
At ſolus homo, quem cæteris longe magis
Gaudere decuit, & obſequi iuſſis Dei,
Contemptor vnus inter omnes maxime eſt:
Præcepta ſpernit, frænа legum reijcit:
In omne præceps facinus it: libidine
Metitur æquum: ponderat ius viribus.

Malchus.

Principia rectè ſeſe habent tibi hactenus.

Ioannes.

Nec tam per orbem deuias miror vago
Errore gentes, quam populum qui ſe Dei
Hæreditatem iactat, & comicys
Inceſſit alios, impioſq; clamitat:
Quum nulla, qua ſol cumq; terras aſpicit
Gens orbe toto vinat effrænatius.

Malchus.

Sanè locutus cuncta vere eſt hactenus.

Ioannes.

Nec iſta vulgi culpa tantum eſt mobilis,
Leuita longe veſte fulgens candida,
Legisq; ſcriba turgidus ſcientia,
Et vos verendi ætate matura ſenes,
Obliquus error deuio flexu abſtrahit,

Vidue,

Viduæ, orphaniq. cauſa veſtra ad pulpita
Succumbit, opprimitq. diues pauperem.
Iniqua iuxta & æqua ſunt vænalia.

Malchus.

Diſrumpor ira. tacitus hæc vt audiam?

Ioannes.

At vos rabini ſanctitate cæteros
Præſtare qui ſimulatis & ſcientia,
Et vos ſacerdotum ſacrata dignitas,
Princepsq. ſacri pontifex collegij
Decimatis omne terra quod profert holus.
Non vos anethum, menta, ruta, & allium,
Vrtica non vos aut viride fœnum fugit,
At ſi legendum, ſi docendum ſcilicet
Reſponſa vatum, & ſanctioris orbita
Monſtranda vitæ, veſtra demum auctoritas
Eſt muta, muti non latratis hic canes,
Circumfrementes veſtra non ouilia
Lupos abigitis. quid lupos dixi? lupi
Vos eſtis ipſi. vos gregem deglubitis.
Vos lana veſtit: lac ſitim ſedat: famem
Caro: gregem non paſcitis: vos paſcitis.

Malchus.

Faceſſat hinc in maximam malam crucem
Concordia. egóne patiar amplius meo
Sic inſolenter contumeliam ordini
Fieri? Deus me ſi ex olympo mitteret,

Hac lege, vt hæc ſint audienda, deferam
Mandata potius iſta, quam dici audiam.

Malchus.

Durare nequeo vlterius. Heus tu vir bone,
Turbæ magiſter vnice, hæc nempe eſt tua
Doctrina? populum incallidum ſic inſtruis?

Ioannes.

Si probus es, ad te haud attinent quæ dicimus.

Malchus.

Ad te, ſacerdotem attinet traducere?

Ioannes.

Bene puto dici, cum malis dictum eſt male.

Malchus.

Parere iuuenem conuenit maioribus.

Ioannes.

Parere cunctos conuenit magis Deo.

Malchus.

Te iuſſit igitur iſta proloqui Deus?

Ioannes.

Iubet profari vera cunctos veritas.

Malchus.

Tacuiſſe vera ſæpe multis profuit.

Ioannes.

Cum ſcelere iuncta nil moramur commoda.

Malchus.

Scelus videtur in ſcelus dicas tibi.

Ioannes.

Ioannes.

Scelus videtur, tot perire millia
Spectare, poſſim cum reducere in viam.

Malchus.

Reducere? gregis nónne paſtores ſumus?

Ioannes.

Si res quidem eadem eſt paſcere & deglubere.

Malchus.

Rerum tuarum ſatage, noſtra deſere.

Ioannes.

Vicina cum res agitur, agitur & mea.

Malchus.

Quis tandem es oro auctoritate hac præditus?
Tune ille Chriſtus patribus promiſſus es?

Ioannes.

Non ſum. Malc. *Propheta es ille?* Io. *Non ſum.*

Malchus.

Es Helias?

Ioannes.

Nec Helias ſum. Malc. *Si nihil es horum, neq;*
Spes noſtra Chriſtus, nec propheta, nec Helias,
Quinam auctor audes eſſe baptiſmi noui?
Quem te eſſe tandem perferemus? indica.

Ioannes.

Vox ſum in remotis montium clamans iugis,
Viam parate, facite rectas ſemitas
Veniente domino: cuius aduentu cauæ

In plana valles explicabunt se, solo
Saxosa montes culmina aquabunt. ego
In nomen eius abluo populos aquis,
Cui detrahendis seruus etiam soceulis
Indignus essem. nemo quem agnoscit, licet
Versetur inter vos, & vsque obambulet.

Malchus.

Quos iste laqueos nectit, atque ambagibus
Eludit? istam quam tibi sic vendicas
Auctoritatem quo probas miraculo?

Ioannes.

Possem ego vicissim te rogare etiam, tuam
Auctoritatem quo probes miraculo?

Malchus.

Vt contumax est, quamlibet cæles, tamen
Quid in furorem te rapiat, omnes sciunt.
Nostra profecto crescere inuidia cupis,
Rem comparare gloriamq; incommodo
Nostro, artibusq; vis potens fieri malis.
Nec decipis nos. ipse tete decipis.
Nec primus ista es fallere aggressus via.
Postremus vtinam debitas pœnas luas:
Aut potius animum in melius admonitu meo
Mutes: & auctor vt fuisti errantibus,
Mutatus auctor sis reuertendi in viam.
Vidi seueram veste sanctimoniam
Præ se ferentes, vt facile facerent fidem

Animi

Animi modesti & simplicis, post artibus
Vbi his honores comparassent & opes
Nudare sensim ingenia: probitatem prius
Bene simulatam propalam contemnere,
Et frœna veris moribus permittere.
Quod si hac honorum tendis ad fastigia
Rerum, imperitum fallit ignorantia.
Non isto ad altam tramite itur gloriam,
Ni me fefellit pessime non pessimus
Magister vsus, & senecta vsus parens
Famæ, reig. consules melius tuæ,
Si tuta potius appetas quàm splendida.

Ioannes.

Si vera dico, recta facio, cur mihi
Quisquam imperare debeat silentium?
Sin falsa, doctus imperito id indica.

Malchus.

Horum pigebit, morte quum pœnas lues.

Ioannes.

Isthæc minare fata formidantibus.

Malchus.

Si viuo longum, faxo non latabere
Hac contumacia. Scies quid sit senes
Negligere, scribas iurgys proscindere,
Dictis rabinos prouocare procacibus,
Et quando amicos nos habere negligis,
Quid possit odium forte cognosces senum.

Chorus.

Ad furta qui se comparat,
Nocturna vitat lumina.
Odit facem sicarius,
Sui furoris conſciam.
Puer recuſat pharmaca,
Condita amaro abſinthio,
Abhorret a ſalubribus
Vulnus reſectum emplaſmatis,
Occulta cui mentis mala,
Secreta rodunt pectora,
Huic eſt moleſta veritas,
Quæ cor reuelat turbidum.
At vos ſeueri hypocritæ,
Quos fronte duros tetrica
Lucrum inuat nefarium, ex
Errore vulgi credulo,
Quantum libet recondita
Celaueritis crimina,
Quamuis tegatur ſordida
Sentina mentis impiæ,
Vos veſtra conſcientia
Secreta rodens arguit,
Vos clauſus intra viſcera
Occultus exeſt carnifex,
Duro flagellans verbere.
O ter beatum & amplius,

Qui

Qui purus animi, ad iudices
Non fit reus domeſticos:
Clauſo nec in præcordijs
Tortore, ſemper vapulat.

Malchus.

In rege nulla certa ſpes eſt, publicam
Suamq́; cauſam prodidit prauo ambitu,
Populo placere dum ſtudet, dum gratiæ
Venatur auram, lenitatis imagine
Me plebis iræ nixus eſt ſupponere:
Suasq́; voluit vindicare iniurias
Meo periclo. Nempe Baptiſtæ necem
Vt ſi videret ægrius ferre populum,
Populo paratus capite confeſtim meo
Litare. populus ſi tuliſſet leuiter
Nouæ interemptum factionis principem,
Quod ſe vltus eſſet maxima cum gloria
Credi volebat, callide, ſic exhibent
Alterna reges ciuium de ſanguine
Spectacula ſibi, & exde ludunt mutua,
Quodcunq; vulgus approbat ſibi vendicant:
A ſe patratum prædicant: laudi ſuæ
Noſtri laboris arrogant induſtriam,
Popularis aura ſi fauoris flexerit
Secus ac putabant & petebant, transferunt
Culpam in miniſtros: & crutore innoxio
Animaq́; vili crimen auertunt ſuum,

Supereſt doloris ſola noſtri particeps
Regina, tigris orba ceu catulis furens,
Baptiſta thalami quod prioris fœdera
Polluta coram rege non probauerit:
Palamq́, vetitos lege damnarit toros
Cum vxore fratris. Flamma dum recens calet
Iræ æſtuantis, turbidæ menti faces
Supponam: alamq́, commodis ſermonibus,
Atq, ecce ſeſe in tempore offert commode.

Chorus.

Nunc flamma flammæ, toxicum nunc toxico
Accedit: inſtat vltimum periculum.

Malchus.

Regina ſalue ſplendidum gentis decus,
Et ſola regni digna tanti culmine.

Regina.

Et tu rabine Malce, ſed quid triſtis es?

Malchus.

Idem quod animum vt arbitror pungit tuum.

Regina.

Fortaſſe, ſed tu quid ſit ede apertius?

Malchus.

Ecquid animo æquo fers dignitatem tuam
Sperni? per orbem ſacroſanctam regij
Auctoritatem nominis vileſcere?
Et ſceptra vulgi ſubyci ludibrio?

Regina.

Regina.

Quid ergo faciam? quod remedium ſit doce.

Malchus.

Iras & animis, & tuis natalibus,
Thalamiſq́, dignas corde tandem concipe.

Regina.

Iandudum id actum eſt, rumpor ira, lachrymo,
Obiurgo, clamo. Sed nec ira & lachrymis
Promouco quicquam. verba venti diſſipant.

Malchus.

Si auctoritate qua decet apud coniugem
Eſſes, inultas ſic tuas iniurias
Tuliſſet, aut vt verius dicam, tuas?

Regina.

Studia ipſe populi Malce cernis. Forſitan
Hac rex putauit poſſe pœna ſpiritus
Acres retundi, & mitigari audaciam.

Malchus.

Tu ſi feroces ſpiritus coercitos
Putes latroni huic vinculis & carcere,
Erras. Ferarum ſæuit acrius furor
Quas fracta fudit cauea, quam quas deuijs
Silua alta ſemper educauit montibus.
Quid liberatus non aget, cuius colit
Nunc vincla populus? prouocata accenditur,
Non mitigatur ira. contumelijs
Elatus animus ad furorem impellitur.

Regina.

Quin lenietur potius hoc beneficio,
Quod qui perierat pertinacia ſua,
Sit liberatus regia clementia.

Malchus.

Quod tu beneficium, ille putat iniuriam
Seſeq́ vinctum quam ſolutum ſæpius
Per te meminerit. Reg. *Aſperũ ingenium refers.*

Malchus.

Id pene cunctis inſitum eſt mortalibus,
Quod bene patraris gratia ilico perit,
Quod male patraris nullus obliuiſcitur,
Odere cuncti propemodum beneficia,
Quorum memoriæ iuncta ſunt maleficia.
Baptiſta quoties memor erit meriti tui,
Meminiſſe toties ſceleris eum ſui puta,
Se ſcelere credet non ſolutum, ſed tuo
Animo nocentem, liberum prauo ambitu,
Pœnam remiſſam, in tempus iram ſupprimi.

Regina.

Ingenia ſæua mitigat benignitas.

Malchus.

Longo quod vſu in peius vſque induruit,
Multo facilius fregeris quam flexeris.

Regina.

Quin ergo dubiam, quid ſit è re præmones?

Mal-

Malchus.

Reddam expedita hæc facile ſi credas mihi.

Regina.

Modo præmoneto, nulla erit per me mora.

Malchus.

Quærendo, agendo, prouidendo, haud ocio
Res magnæ aguntur. Reg. *Si nihil promoueris*
Quærendo, agendo, prouidendo, non magis
Præſtat quieſſe, quam negocium vt tibi
Fruſtra faceſſas, & alijs ſis riſui.

Malchus.

Quod ſæpe vis non perficit, vincit labor.
Nec alta quercus ictu ſubito ſternitur:
Nec vertit aries bellicus primo impetu
Muros. frequenter quæ putaris perfici
Non poſſe, tempus expedit: quæ non poteſt
Plerunq́, ratio, expugnat importunitas,
Proinde prenſa: lacrymis miſce preces:
Irasq́, monitis: blanda dicta iurgijs,
Ambi maritum ſedulo omnibus modis.
Occaſiones vſquequaq́, amplectere.
Si peragi aperte res nequit, tendas dolos,
Quod ſpectat ad me, certa ſtat ſententia
Niſi re peracta, neutiquam deſiſtere.

Chorus.

Tandem liuor, & impijs
Accenſus furijs dolor

Vires ſæuitiæ ſuæ
In vatem exeruit pium,
Illinc ſæua calumnia
Diræ iunctta tyrannidi,
Pugnat fraude nefaria,
Hinc innoxia veritas
Nullo fulta ſatellite,
Spernit terrificas minas,
Tot telis petitur caput
Vnum. tot pariter doli
Intentant iuueni necem,
Ille vt tunſa furentibus
Ilex dura aquilonibus,
Aut rupes remeabili
Quam fluctu mare verberat,
Nullo concutitur metu.
O numen venerabile
Cunctis candida veritas!
Quam nec bellica vis metu
Nec fraus inſidijs poteſt
Firmo pellere de gradu.
Sola non metuis graues
Fortunæ inſtabilis vices.
Non obnoxia caſibus
Vllis pectora robore
Armas inſuperabili,
Et vitæ dominam & necis

Parcarum indomitam manum,
Nobis esse vetas grauem.
Sed cesso vatem conuenire, nuncio
Vt impleam aures omnium miserrimo.
Atque eccum ante ipsas carceris stantem fores.
Propago sanctis sanctior parentibus,
Et innocentiæ vna pristinæ fides,
Incolumitati dum tempus finit tuæ,
Consule. Rabinus Malcus intentat dolos
Occulte. inops regina consilij furit,
Blanditur aula. rex suam sententiam
Dissimulat. alij vera mussant dicere,
Iam tempus instat vltimi discriminis.

Ioannes.

Quid est periculi? Chor. *mortis vrget terminus.*

Ioannes.

Hæc summa nobis imminentis est mali?

Chorus.

Quo nullum in hominem cadere possit amplius.

Ioannes.

Vt vis tyranni cesset, ac dolus, feret
Hanc sponte nobis temporis longinquitas,
Prauo timendam, at innocenti optabilem.

Chorus.

At tu salutem neglegas tuam licet,
Te ratio nostri tangat. istos spiritus
Paulum remitte, precibus animum regium

Flecte. per amicos non inexorabilem
Spero futurum. Io. *Sedulo nónne hoc ago?*

Chorus.

Vtinam tibi istam præbeat mentem Deus.

Ioannes.

Nihil precari est opus. is animus iam diu est.
Explere properat rex meo iram sanguine.
Nec ego recuso. qui magis regem queam
Placare, quam quum volumus eadem & nolumus?

Chorus.

Bona verba. Io. *Quid igitur mihi auctor es? duo*
Reges vtrinque facere pugnantia iubent:
Cœlestis alter, misericors, clemens, bonus:
Terrenus alter, impotens ferox, malus.
Mortem minatur alter: alter me vetat
Mortem timere. Polliceturque præmium
Vim non timenti. Corpus alter perdere
Potest: at alter corpus vna & spiritum
Torquere flamma poterit inenitabili.
Hi quum repugnent, consule vtri paream.

Chorus.

Placare nunquam postea Herodem datur,
Oblata si nunc prætereat occasio:
Dei sed ira semper est placabilis.

Ioannes.

Diuina quanto sæuit ira lentius,
Hoc mota pœnas exigit seuerius.

Chorus.

Chorus.

Sic fata ſpernis, quæ Deus mortalibus
Timenda voluit eſſe? néve corporis
Animiq́; ſanctum dirimeret conſortium
Oblata temere cauſa, vinclo mutuo
Amoris animum corpori connexuit.

Ioannes.

Non ſperno mortem: at morte momentanea
Fugio perennem: quem Deus lucis mihi
Conceſſit vſum reddo repetenti libens.

Chorus.

Itáne relinquis orphanos parens tuos?

Ioannes.

Nunquã orphanus erit, qui Deum credit patrẽ.

Chorus.

Nil te propinqui nil amicorum mouent
Lachrymæ, impotenti quos tyranno deſeris?

Ioannes.

Non deſero, ſed potius ab eis deſeror.
Namq́; inſtitutam ab initio mundi viam
In fata curro. Nempe lege hac naſcimur,
Quicunq́; lucis fruimur almæ munere
Conditio cunctos vna cohibet, tendimus
In mortem: eo nos ſingulis ducunt dies,
Mortem eſſe pœnam voluit improbis Deus,
Boniſq́; portum: terminum longæ viæ,
Ad longioris vitæ initium ianuam,

Quæ nos perennis ſplendidam ad lucis domum,
Mittat renatos verius quam mortuos,
De carcere hic eſt exitus mortalibus:
Et ad carentem morte vitam tranſitus,
Hac vniuerſus præiit cœtus patrum:
Cunctí ſequentur. quis vbi liquit carceres,
Non curſor animo rapitur ad metam? freto
Quis æſtuoſo nocte tenebroſa vagus
Portu recuſet ſe quieto condere?
Quis exul errans per peregrini ſoli
Deſerta teſca, doleat in patriam cito
Seſe reuerti? lætus ergo tramite
Decurſo ad ipſam ſtare metam me puto.
Iam prope peracta liber è vitæ freto
Proſpicio terram, de peregrino ſolo
Domum reuertor, optimum primum patrem
Viſurus: illum nempe patrem, qui ſolum
Reuinxit vndis: induit cœlum ſolo:
Regitq; certas mobilis cœli vices,
Seruator, auctor, rector vnus omnium,
Cui cuncta viuunt viua iuxta ac mortua.
Vt flammea ſurſum ſponte voluit vortices,
Vndæ deorſum perpeti lapſu ruunt,
Proprinmq; pergunt ire cuncta ad ſomitem,
Iamdudum anhelat ſpiritus cœlo editus,
Rerum ad parentem lucis æternæ incolam,
Quem contueri eſt vita, mors non cernere.

Non

Non ſi pruinis obſtet horrens caucaſus,
Aer procellis, vnda tempeſtatibus
Tractuſq́; nimijs inuius caloribus
Eo ire pergam? non tot vt videam duces,
Reges, prophetas, iudices pios, via
Rumpenda, vel ſi mille mortes obſtruant?
Ergo recluſo corporis de carcere,
Eo euolare ſpiritus liber cupit,
Quo cunctus ibit orbis ſerius ocyus.
Nam longa vita nil opinor aliud eſt,
Quam lenta duro ſeruitus in carcere.
O mors laboris vna laxamen grauis!
O mors doloris portus, & mali quies!
Notumq́; paucis commodum mortalibus,
Formido prauis, & bonis votum, tuo
Sinu recepta naufragum hoc corpuſculum,
Et ſempiternæ duc quietis in domum,
Quo non ſequetur vis, dolus, calumnia.

Chorus.

O te beatum hac pectoris conſtantia!
O nos miſellos, quos iners animi metus,
Felicitatis priuat hoc conſortio!
Quando igitur ipſe quod opus eſt facto tenes,
Salue valeq́; ſempiternum dicimus.
Quam diſcors hominum tramite diſpari
Verſat lis animos? non metuit mori
Qui nil commeruit, qui meruit mori,

Si vanis leuiter mors crepuit minis,
Exanguis trepidat degeneri metu,
Quam mortem fugiunt grauiter improbi.
Per flammas, per aquas, saxaq́. denia,
Tam mortis cupidi præcipitant boni
Illustres animas dura per omnia.
Nempe ignota malis commoda mors habet.
Et fati comes est vita beatior:
Nec toti morimur: sed melior rogos
Nostri pars auidos spernit, & æthera
Sublimis patrium scandit: & igneos
Inter cælicolas certa animas manet
Sedes innocuas. at male conscios
Manes exagitant sulfureo in lacu
Crinitæ colubris Eumenides nigris,
Et ieiuna auidi guttura cerberi,
Et nunquam saturi copia Tantali.
Hinc formido malis: Hinc bona spes bonis:
Et vitæ fragilis prodiga pectora
Dum vitam properant infragilem sequi,
O Syren magicis illecebris potens,
Et fallacis amans vita fugax boni,
Tu nobis teneris blanditys mali
Vicinum effugium claudis: & obstruis
Portum perpetuæ pacis amabilem:
Nullus terror vbi martius increpat:
Nec vanco reboant classica murmure,

Nec

Nec pirata rapax æquora territat:
Nec latro tacitum trux nemus obſidet:
Nec ſceptri miſera prædo cupidine
Inſanus populis exitium creat:
Nec Felix placido ſolus vt ocio
Torpeſcat, tenues cladibus obruit:
Nec viles animas qui miſerabilis
Vulgi pro titulis mutet inanibus,
Sed tranquilla quies, almaq́. fauſtitas,
Et ſimplex probitas omnia poſſidet.
Et ferri in tenebras indocilis dies:
Et vita alterius neſcia funeris:
Et luctus queruli neſcia gaudia.
O dulce hoſpitium corporeæ domus!
Et vitæ nimium carcer amabilis
Iam tandem magicis exue nexibus
Mentem cæligenam, quam patriæ ſuæ
Oblitam gremio amplecteris ebriam
Lethes ſomniferæ deſide toxico,
Et lætam thalami degeneris iugo.
O fallax lutei tegmen amiculi,
Vaneſce in cineres rurſum abiens tuos!
Vt rurſus patrio reddita mens polo,
Puri ſe radijs luminis expleat.
Et te peſtiferis morte laboribus,
Et mentem anxiferis ſolue moleſtijs.

Regina.

Phariſæus igitur ſpem fefellit: rex pari
Se vanitate pariter & me prodidit.
Vulgi loquacis dum timet rumuſculos.
Formido miſere, nata quid rerum gerat.
Saltationis nuper in conuiuio
Cui rex frequenti præmium ſpoſponderat
Quodcunq; peteret. illa Baptiſtæ caput
In lance pepigit ſe petituram, & feret,
Feret profecto, niſi parum notus mihi
Sit regis animus. Liber inuidia, necis
In me odia populi vertet vt reor libens,
Et ego peracta re, libenter id feram.
Odium vltionis gaudio, maculam lucro
Penſabo, turpe eſt eſſe atrocem fœminam.
Turpe: niſi reges eſſe multos, turpius
Foret. Sed ambo proferunt pedem domo
Rex & Puella. quo propior eſt ſpes, metus
Hoc grauius vrit, cuncta fortunet Deus.

Herodes, Puella, Regina.

Deliberatum quid rogares iam tibi
Satis videtur? Puel. *ſic ſatis, ſi quidem ſatis*
Promiſſa regum certa ſint, & regia.

Herodes.

Ne metue firma: teſtibus coram, fide
Sancita, regni poſce dimidium mei,
Vel ſiquid animo carius regno eſt tuo,

Feres.

Feres. volentem nulla vis auerterit.

Puella.

Iſtud breui iam quale ſit videbimus.

Herodes.

Iam poſce, certum eſt. Puel. *nil opus regno tuo*
Mihi eſt, quod æquè, rege te, meum reor,
Ac ſi ipſa teneam. rem facilem & æquam peto.

Herodes.

Non ego, ſed ipſa ne feras tibi in mora es.

Puella.

Da in hac reciſum lance Baptiſtæ caput.

Herodes.

Quod verbum ab ore temere tibi virgo excidit?

Puella.

Nō temere. Her. *donum virgini indecēs petis.*

Puella.

Non indecorum eſt facinus hoſtem perdere.

Herodes.

Hic igitur ira dignus hoſtis regia eſt?

Puella.

Is dignus ira eſt, ſcelere qui hanc meruit ſuo.

Herodes.

Quod nunc remedium plebis odio reperiam?

Puella.

Parere populi eſt, imperare regium.

Herodes.

Æqua imperare regium eſt. Pu. *quod iniquū erat*

Prius imperando facere rex æquum poteſt.

Herodes.

At imperandi lex facit regi modum.

Puella.

Si principi quod placuit eſt ius, iam modum
Non regibus lex, legibus ſed rex facit.

Herodes.

Pro rege fama me tyrannum perferet.

Puella.

At ſceptra metuit. Her. *Metuit: & garrit tamẽ.*

Puella.

Compeſce ferro. Her. *Regna male ſeruat metus.*

Puella.

Et regna vertit facile ſcelerum impunitas.

Herodes.

Securus eſt, quem ciuium ſeruat fides.

Puella.

Neceſſe reges eſt timeri, diligi
Neceſſe non eſt. Her. *Odia crudelem premunt.*

Puella.

In rege vulgo lenitas contemnitur.

Regina.

Hæc tota opinor tendit huc oratio,
Promiſſa vana vt effluant. Nondum mihi
Regum videre noſſe quæ ſint munera.
Si honeſta credis eſſe regi & turpia,
Quæ honeſta vulgus credit eſſe & turpia,

Falle-

Falleris: amici, proximi, ſocer, gener,
Fratres, ſorores, ciuis, hoſtis pauperum
Sunt vincla: vana regibus vocabula.
Diadema quiſquis induit capiti ſemel,
Vulgaris omnes ponat officij gradus.
Nil arbitretur turpe, quod regi vtile.
Nullum indecorum facinus eſſe exiſtimet,
Suæ ſalutis quod facit cauſa. Salus
A rege populi pendet, igitur conſulit
Populi ſaluti, quiſquis in regem eſt pius.
Tantine ſanguis huius erit homunculi,
Vt tu diebus ſollicitus ac noctibus,
Non conquieſcas? deme nobis hunc metum,
Sceptris pudorem, vaſtitatem mœnibus,
Armis rapinas, ciuicum bellum omnibus,
Statuere magno oportet exemplo & nouo,
Vt ſacroſancta regna ſint mortalibus.
Scelus patrauit: ſcelere peſſum eat ſuo.
Si nil patrauit coniugi pereat tuæ.
Da coniugi hoſtem. coniugem ſi negligis,
Promiſſa redde filiæ rex & parens.

Herodes.

Promiſſa certum eſt optima reddere fide,
At illa ſi me conſulet ſapientius
Optabit. Reg. *At ſi conſulet me, ne tua*
Conſilia mutet. Her. *Itáne? ſicne oportuit*
Iuraſſe temere? ſic puellæ me meam

Obſtringere fidem? ſic ſalutem, regnum, opes,
Vitam, necemq́, fœminæ committere?

Regina.

Promiſſa regum, certa firmet veritas.

Herodes.

Quando negare non licet, quod modo licet,
Admoneo rurſum, & oro nequid ſanguine,
Sexuq́, veſtro & regio culmine parum
Dignum, patrare cogat iracundia.

Regina.

Hæc mitte, noſtræ linque curæ cætera.

Herodes.

De vate ſi quid ſtatueritis durius,
Veſtra illa culpa, veſtrum erit periculum.

Regina.

Iam vindicata dignitas eſt regia,
Ne pateat vlli in poſterum ludibrio,
Iam faxo populus pernicax de regibus
Loqui modeſte, vel malo diſcat ſuo:
Et ſiue reges æqua, iniquáve imperent,
Æquo ferenda populus animo omnia putet.

Chorus.

Dauidis regnum, Solymæq́, turres,
Et locupletis Solomonis arces
Vnde tam dirus furor in prophetas?
Sanguinis tuſti ſitis vnde ſæua?
Quam decet normam pietatis eſſe,

Vnicum

Vnicum eſt vitæ ſpecimen ſceleſtæ.
Furta, vis, cædes, dolus, & rapinæ
Sunt tuæ tirocinium paleſtræ.
Non ſacerdotis pietas nefandis
Fraudibus ſuadet cohibere dextras,
Cultor idoli populus reliquit
Omnium rerum dominum & parentem.
Pro Deo lignum colitur, lapisq;,
His calent aræ vitulis & agnis.
Et ſuæ dextræ ſimulachra adorat
Artifex: vitam ſine lege truncum
Poſcit, a muto eloquium precatur,
Pauperi diues, dominus miniſtro
Supplicat: ritus pereunt vetuſti,
Te prophetarum cruor innocentum
Iudicis magni rapit ad tribunal,
Pauperes clamant, viduæq; cælum
Quæſtibus implent.
Ergo te iuſtæ manet vltionis
Pœna, non mendax niſi fallor augur.
Namq; qui faſtus premit inſolentes
Arbiter cæli, maris, atq; terræ
Spectat ex alto, lachrymasq; plebis,
Et preces triſtes meminit, manuq;
Vindice infandi ſceleris propinquas
Exiget pœnas, quibus intumeſcis
Inſolens victor tibi vertet arces.

Barbarus miles tua poſſidebit
Prædia: externo domino refundet
Vinitor fructus tuus: alta qua nunc
Surgit in cælum ſolomontis ædes
Exterus meſſem faciet colonus,
Ergo dum præbet tibi pœnitendi
Numinis fauor ſpatium, relictis
Turpiter vitæ vitijs peractæ,
Exteri ritus ſimulachra pelle,
Et ſitim fraterni auidam cruoris,
Et famem arg̃enti cohibe profanam,
Sed nec exactæ male pœnitebit
Te tuæ vitæ, neq; ſacra ab æde
Exteri ritus ſimulachra pelles,
Nec ſitim fraterni auidam cruoris,
Nec famem argenti fugies profanam.
Ergo te peſtis vitioſa carpet:
Te fames, bellum, macies, egeſtas
Opprimet, donec merito rependes
Sanguine pœnas.

Nuncius, Chorus.

Quis indicabit vbi reperiam gentium
Comites prophetæ nuncium vt triſtem feram?

Chorus.

Niſi forte properas, ſiſte pauliſper gradum.
Eloquere paucis. ſcire quid feras iuuat.

Nuncius.

At

At non iuuabit ſciſſe, ſcire quod cupis.

Chorus.

Vt vt ſe habent res, ne moram inuide breuem.

Nuncius.

Sciſti puella ab rege quid petierit.

Chorus.

In lance vatis ſibi caput cæſum dari.

Nuncius.

In lance vatis abſtulit cæſum caput.

Chorus.

O facinus atrox! ille cæleſtis vigor,
Decuſq́, vultus morte triſti emarcuit.
Et ora nuper plena ſacro numine
Clauſit perenni dira vis ſilentio.

Nuncius.

Quid fles? inanes mitte queſtus fundere.

Chorus.

Quum flenda videam & audiam, flendū negas.

Nuncius.

Si flenda mors eſt, mortuos illi fleant
Quorum ſepultæ ſpes iacent cum corpore,
Qui poſt ſoporis terminum breuiſſimi
Reditura membra non putant: & alteram
Superesſe vitam. Mortuos miſeri fleant,
Miſeroſq́, tantum. Neminem facere poteſt
Fortuna miſerum: ſimilis inſontem licet
Sontemq́, maneat terminus vitæ, tamen

Male morietur nemo, qui vixit bene:
De genere miseros exitus si iudices,
Miseros putabis tot patres sanctos, quibus
Crux, ensis, vnda, flamma clausit spiritum.
Nam veritatis qui satelles occidit
Pro religione, patrijsq; legibus,
Omnibus illum prosequi bonis decet,
Votisq; vitæ poscere similem exitum.

Chorus.

Vere profecto es eloquutus omnia,
At nos opinio, quos & errores trahunt
Dum fata fugimus, fata stulti incurrimus.
Ignis pepercit, vnda mergit, aëris
Vis pestilentis æquori ereptum necat.
Bello superstes tabidus morbo perit.
Differre, non vitare fata dat Deus,
Et fœneramur mortis indies moras
Morbis, periclis, luctibus, molestijs
Nec longa vita est aliud, ac longi mali
Cathena, mortis nexa ad vsque terminum
Serie perenni. Nec ligati hoc vinculo
Seruire miseri nos putamus: exitum
Quam seruitutem potius exhorrescimus.

FINIS.